

Az Edo-kori élet és társadalom

I. Belpolitika

- Edo-kor (1603-tól 1867-ig tartó időszakot öleli fel)
- Oda Nobunaga és Toyotomi Hideyoshi
- Tokugawa Ieyasu alapította ezt a sógunátust, aki még a sekigahara-i csatában (1600. szeptember 15.) szerezte meg az uralmat
- A tennōnak (császár) nem volt beleszólása a napi politikai ügyekbe, csak a névleges hatalmat birtokolta.
- A shōgun hatalma szinte mindenre kiterjedt, ő ellenőrizte a kereskedelmet stb. is
- Ryūkyū-Királyság (mai Okinawa) - Shimazu-klán
- és Ezo (mai Hokkaidō) - Matsumae-klán

II. Külkapcsolatok

1.) Portugálok (1543-tól)

Xavéri Szent Ferenc, a jezsuita rend egyik nagy alapítója 1549-től 1551-ig működött Japánban
Toyotomi Hideyosi 1587-ben hivatalosan betiltotta a kereszténységet → *bezárkozási* politika

2.) Spanyolok (ferencesek) 1592-től

3.) Angolok (1624-ig kereskedelem)

4.) Hollandok

A shōgun 1609-ben kereskedelmi egyezményt kötött a holland Kelet-Indiai Társasággal.

III. Legfőbb ideológiai irányzatok

1.) Shintō 神道

Neokonfucianus nézőpontból igyekeztek értelmezni a shintō tanításait

pl. Yamazaki Ansai 山崎闇斎 (a sintó és a konfucianizmus egységét hirdette) → *suikashintō* 垂加神道

2.) Buddhizmus 仏教

A buddhizmus a kereszténység betiltásának eszközévé vált.

Már nem hozott jelentős új eszmét

3.) Konfucianizmus 儒教

Kettéválik a buddhizmus és a konfucianizmus 儒仏分離

Japánban ekkor terjed el a Sushigaku 朱子学 (Zhu Xi elméletei) és Wang Yangming nézetei 陽明学

IV. A Tokugawa-korszak Japán társadalmá

- Feudális szerkezetű rendszer
- erős daimyō (hadúr) -rendszer
- shinpan daimyō (親藩大名)
- fudai daimyō (譜代大名)
- tozama daimyō (外様大名)
- 1630-tól a sankin kōtai (参勤交代) (→ a daimyōknak minden második évet Edoban (mai Tokió) kell tölteniük. Ha a daimyō a hűbértartóknál tartózkodott, családtagjait a fővárosba kellett küldenie maga helyett. Ráadásul a hadurak nem építhettek várakat, a haderejüket is nagymértékben korlátozták)
- A társadalom többi tagját, négy csoportba 士農工商 osztották be a konfucianus tanítás szerint: si (szamurájok, japánul *bushi*, főbb jelentése: harcos), nó (paraszt), kó (kézműves), só (kereskedő).
- Ezt a tanítást még a 12. századi nagy **kínai neokonfucianus tudóshoz, Zhu Xi (magyaros átírásban Csu Hszi)** nevéhez fűződik

1.) Bushi (Shi 士)

- Jelentése: „kísérő harcos”

- Gazdájuktól hűbéri földet vagy örökletes fizetséget kaptak, rizsben vagy pénzben
- Ha a gazdájuk elpusztult pl. hadakozásban, akkor gazdátlaná váltak → „rōnin” („gazdátlan samurájok”)
- Az 1632-ben és 1635-ben megtiltották a rōninoknak, hogy új gazdánál szolgálatba álljanak vagy másoknál szállást kapjanak

2.) Földművelő parasztok (Nō 農)

- **honbyakushō** (a bejegyzett adóköteles földre vonatkozó birtoklási joga volt),
- **mizunomi** (egyáltalán nem rendelkeztek földdel)
- A földművelő parasztokat öt-hat családonként szomszédsági csoportokba szervezték = **goningumi** („ötök csoportja”)
- Ha valaki a csoport tagjai közül bünt követett el, akkor az egész csoportot felelősségre vonták

3.) Az iparosok és a kereskedők (Kō - shō 工商 = „kézművesek és kereskedők”)

- A népesség 10%-a
- A városi emberek = „**chōnin**” 町人
- Genroku évben (1688-1704) Osaka és Kyōto lett a **chōnin-műveltség központja**, azonban Bunka-Bunsei évben (1804-1830) áttevődött a művelődés központja 1800-ra Edo

Új irodalmi műfajok jelentek meg, amelyek hűen tükrözték az akkori városi emberek életét:

上方文学期 Kamigata irodalmi periódus (18. sz. első feléig tartó Osaka és Kyōto központú periódus)

Pl. Ukiyozōshi 浮世草子 (Pl. Ihara Saikaku 井原西鶴)

江戸文学期 Edo irodalmi periódus (18. sz. második felétől Edo központú irodalmi periódus)

1.) 草双紙 (くさぞうし) **Kusazōshi**

- Ezek a képeskönyvek a borító v. fedél színeknek megfelelően a következőképpen változtak: akahon 赤本, kurohon 黒本, aobon 青本, kibyōshi 黄表紙, gōkan 合巻 = ezek összefoglaló neve a kusazōshi 草双紙
- az akahon 赤本, kurohon 黒本, aoubon 青本 = ezeket a házi asszonyok kedvelték, de gyerekek is forgatták

2.) 読本 (よみほん) **Yomihon** (írássos regény)

3.) 洒落本 (しゃれぼん) **Sharebon**

- szólt, regény hosszúságú történetek.
- mulató negyed életéről szóló írások műfaja, Komikus, vicces részekkel, dialógusokkal

4.) 人情本 (にんじょうぼん) **Ninjōbon**

- A sharebon stílusát átvett, a városiak szerelmi életét feldolgozó műfaj, párbeszéd, előbeszéd stílusú.

5.) 滑稽本 (こっけいぼん) **Kokkeibon**

- párbeszéd stílusú, központi témája az Edoban élő emberek élete, kifejezetten a vicc-irodalom műfajának tekintjük.

A nagyvárosokban kialakultak a szórakozó negyedek, melyek a társadalmi élet központjaivá váltak.

1. Fürdőzés

2. Élvezeti cikkek (dohány megjelenése és elterjedése → komoly szankcionálás)